

KAROLINA TEJNUNG

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

KAPITEL 1 – VARFÖR MUSIK?	5
Vad tänker du på när du hör "musik"?	6
Varför är det viktigt med musik?	6
Musikens påverkan	8
Vad är viktigast?	9
Kunskapskrav	10
KAPITEL 2 – GENRER	11
Genrer	12
Tre kategorier	14
Konstmusik	15
Genrer inom konstmusik	16
Lyssna!	17
Måla	18
Folkmusik	19
Lyssna!	20
Måla	21
Populärmusik	22
Genrer inom populärmusik	23
Lyssna!	24
Måla	25
Repetition	26
KAPITEL 3 – INSTRUMENTGRUPPER	27
Kommer du ihåg instrumentgrupperna?	28
Fler instrument	29
Att spela i orkester	30
Måla till musik	31
Att spela i band	32
Lyssna efter instrumenten	33
Egen forskning	34
Jämför	35
Repetition	36

KAPITEL 4 – RÖSTEN	37
Så fungerar rösten	38
Olika röster	39
Ta hand om din röst	40
Olika sätt att sjunga	41
Lyssna!	42
Stå på scen	43
Repetition	44
KAPITEL 5 – NOTER, MELODI & ACKORD	45
Kommer du ihåg?	46
Åttondelsnoter	47
Pauser	48
Vilka rytmer är rätt?	49
Melodispel	50
Vad är ett ackord?	51
Testa att spela ackord	52
KAPITEL 6 – MUSIKUPPLEVELSE	53
Hur kan man använda musik?	54
När passar musiken?	55
Musik och andra konstformer	56
Musikanalys	57
Testa själv!	58
Din favoritmusik	59
Reflektion	60
KAPITEL 7 – KOMPOSITÖRER	61
Klassiska kompositörer	62
Egen forskning	64
Några samtida kompositörer	65

KAPITEL 8 – SKAPA MUSIK	67
Komponera	68
Skapa en egen rytm med text	70
Skapa en melodi	70
Kamratbedömning	71
Fler sätt att komponera musik	72

AVSLUTNING	73
Vad har vi gjort?	74
Omdöme	75
Mitt omdöme om mig själv	76
Ordfläta	77
Ordlista	78

SYMBOLERNA I BOKEN

I boken finns både text att läsa och uppgifter att göra. Dessa olika symboler står framför de olika uppgifterna för att du lättare ska kunna se vad det handlar om.

En penna betyder att det är en uppgift där du skriver.
Det kan även vara bra med sudd.

Två pennor betyder att du ska färglägga.

Hörlurar betyder att det är en lyssningsuppgift, något du ska lyssna på.

Pratbubblan betyder att du ska prata med en kompis.

*Ibland finns det flera symboler vid samma uppgift.
Det kan betyda att du till exempel både ska lyssna och färglägga,
eller både lyssna och skriva.*

GENRE

Du ska få lära dig ett nytt ord: *Genre*.

Genre betyder ungefär samma sak som "stil". Ordet används inom bland annat musik, litteratur och film.

Exempel på olika *bokgenrer* är: **äventyr, faktaböcker, fantasy** och **ungdomsromaner**.
Känner du till någon mer bokgenre?

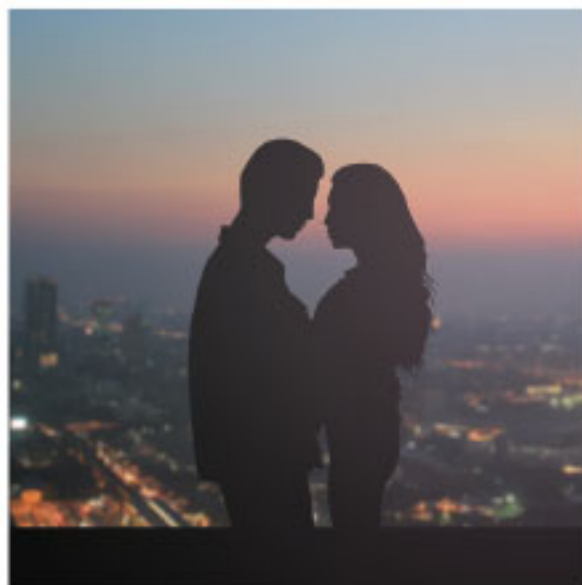
.....

Exempel på olika *filmgenrer* är: **drama, komedi, skräckfilm, animerat** och **thriller**.
Känner du till någon mer filmgenre?

.....

Exempel på olika *musikgenrer* är: **jazz, pop, hårdrock, opera, visor** och **symfonier**.
Känner du till någon mer musikgenre?

.....

I tidigare böcker har du fått lära dig om flera olika musikstilar, alltså flera olika genrer. Men det finns väldigt många fler!

Vilka av dessa genrer har du hört talas om? Ringa in!

Opera

Swing

Rock 'n' roll

Visor

Musikal

Soul

Techno

Reggae

Pop

Punk

House

Gospel

Barnvisor

Jazz

Symfoni

Blues

Schlager

Körmusik

Romanser

Sonat

Fuga

Funk

Dansband

R'n'B

Filmmusik

Hiphop

Operett

Vaggvisor

Dubstep

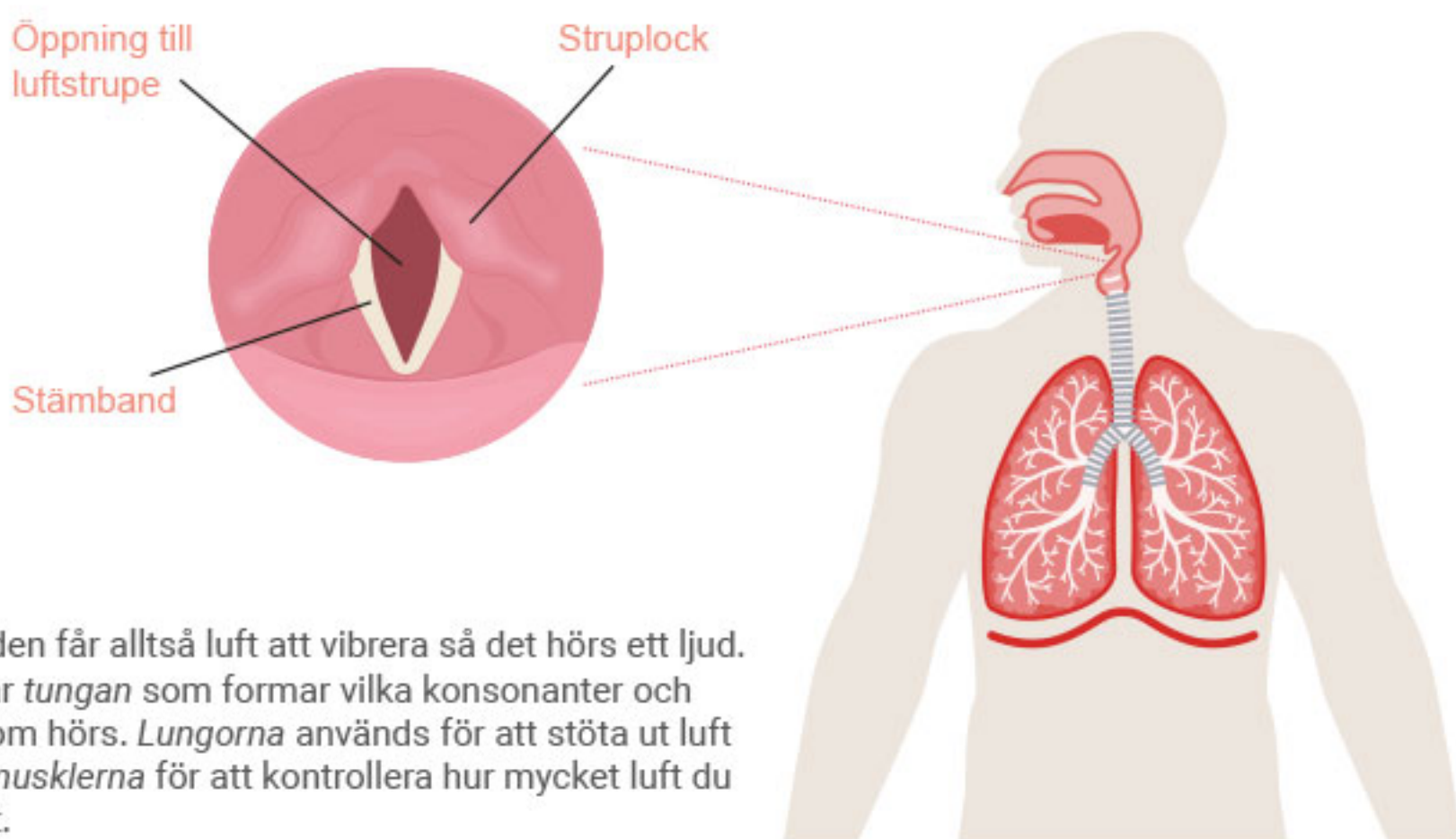
Polka

SÅ FUNGERAR RÖSTEN

För att du ska kunna sjunga eller prata är det många olika kroppsdelar som samarbetar: *stämband, tunga, lungor och magmuskler.*

Stämbanden sitter långt nere i halsen. När du använder rösten så trycks stämbanden ihop och dras isär snabbt flera gånger med utandningsluften. När du sjunger rör stämbanden sig så snabbt att de vibrerar. Att ta i med hela kroppen ger mer styrka åt rösten.

- För att skapa en hög/ljus ton drar stämbanden ihop sig och blir spända.
- För att skapa en låg/mörk ton blir stämbanden avslappnade och långa.

Stämbanden får alltså luft att vibrera så det hörs ett ljud. Men det är *tungan* som formar vilka konsonanter och vokaler som hörs. *Lungorna* används för att stöta ut luft och *magmusklerna* för att kontrollera hur mycket luft du släpper ut.

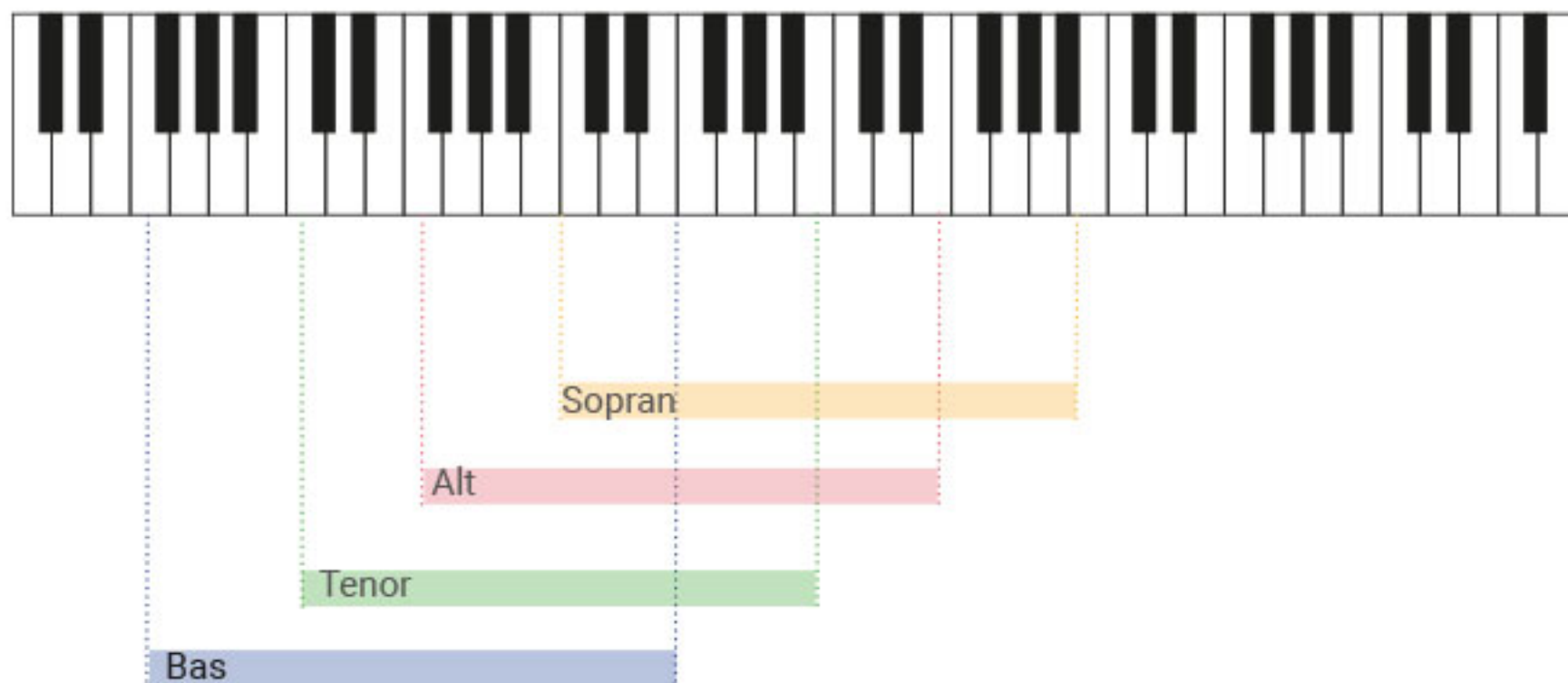
OLIKA RÖSTER

Alla människor har olika röster. Hur rösten låter beror på om du är barn eller vuxen, man eller kvinna, ung eller gammal. Det beror också på hur dina stämband ser ut och hur du använder rösten.

Det finns fyra vanliga röstlägen, två för kvinnor och två för män.

- Sopran – den ljusa/höga kvinnorösten
- Alt – den mörka/låga kvinnorösten
- Tenor – den ljusa/höga mansrösten
- Bas – den mörka/låga mansrösten

Vissa män kan också gå upp i falsett. Det är att använda rösten på ett speciellt sätt som gör att de kan sjunga lika ljusa/höga toner som en kvinna.

HUR KAN MAN ANVÄNDA MUSIK?

Musik används i många olika sammanhang för att förstärka olika upplevelser. Här kommer några exempel. Musik kan användas...

...som terapi, för att må bra.
T.ex. genom att spela eller lyssna på viss musik.

...att dansa till.

...i religiösa sammanhang.
T.ex. sjunga lovsånger,
sjunga böner/mantran.

...för att skapa en viss stämning.
T.ex. få igång publiken på en fotbollsmatch eller göra det mysigt vid jul.

...för att hjälpa oss att orka igenom ett träningspass.

... som avslappning eller för att varva ner.

...i reklam för att få oss att känna positiva känslor för det som ska säljas till oss.

NÄR PASSAR MUSIKEN?

Nu ska du få lyssna på 10 olika musikstycken. Ta hjälp av förra sidan och skriv när du tycker att musiken skulle passa att använda. Du kan skriva samma på flera av låtarna. Du kan också hitta på egna förslag om du vill.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

KOMPONERA

Nu när du har fått läsa om några kompositörer är det dags för dig att komponera!
Men vi börjar med en liten repetition.

KOMMER DU IHÄG?

En rytm är en blandning av *olika notvärden som kommer i en följd*. Notvärdena ska tillsammans utgöra ett visst värde. I firtakt ska hela värdet vara 4 fjärdedelar, i tretakt ska hela värdet vara 3 fjärdedelar, o.s.v.

Exempel firtakt:

Exempel tretakt:

När du skriver en text till en rytm ska det vara en stavelse per notvärde.
Till exempel:

